

Krönika över Brittias liv som ung

(Uppläst vid minnesstund efter Brittias begravning den 11 september 2015)

Jag heter Carl Johan Hjalme.

Jag hade två systrar Britta Bergström och Ulla Stolt. Britta var 9 år äldre än jag och Ulla var 7,5 år äldre än jag. Båda har avlidit detta år. Ulla dog i april. Vid Ulla begravning berättade jag litet om Ullas liv. Jag tänker nu berätta litet om Brittias tidigare liv.

Britta växte upp i en tjänstebostad på andra våningen i ett skolhus på landet i Norduppland. Pappa var lärare där och i huset bodde även en småskollärrinna med sin familj.

Pappa var överlärare (rektor) i socknen, farfar drev en affär i samma socken och farfarsfar hade varit var bonde, kommunalordförande, nämndeman och kyrkvärd i samma socken.

Mamma kom från Gävle. Morfar var kakelugnsmakare, i generationen före var man skraddare och lokförare, det senare ett ganska modernt yrke för en man född i början av 1800-talet.

Skolan där vi bodde låg ensamt på ett gärde mellan några byar så det var långt till lekkamrater.

Ulla och Britta fick leka med skolbarnen på rasterna när de tröttnat på varandra. När de kommit upp i femårsåldern följde de med in i skolsalarna och deltog med lärarnas goda minne i undervisningen.

Det ledde till att när det sedan blev dags för dem att själva börja skolan hade de så bra kunskaper att de fick hoppa över första klass.

Efter fyra år i folkskolan kunde man pröva in till realskola. Det gjorde Britta och Ulla i tur och ordning och blev alltså elever i Högre Allmänna Läroverket i Gävle. Där fanns ju mormor och morfar som kunde ta hand om dem.

I Gävle tog Britta studentexamen 1942.

Efter studenten sökte sig Britta till luftbevakningstjänst som Lotta. Kriget pågick i Europa. Det var ett enkelt sätt att få betald resa till olika delar av landet. Britta var ju reslysten. Hon var på luftbevakningsuppdrag några veckor sommartid bl.a. i hemsocknen och i Borgafjäll i Lappland.

Våra föräldrar var förutseende när det gällde vår utbildning. När Britta skulle börja läsa vid Uppsala universitet köptes en 2-rumslägenhet där vi skulle ha skolhushåll. Till den flyttade alltså Britta 1942.

Ulla kom året därpå och efter ytterligare ett år kom jag dit efter att ha klarat inträdesprovet till realskolan vid Uppsala Högre Allmänna Läroverk. Vi bodde vi tillsammans alla tre i lägenheten och mamma skickade matpaket med bussen på fredagarna som stöd i mathållningen som sköttes av systrarna när vi inte åt på mjölkbaren vid Fyristorg.

Somrarna tillbringade vi alla sedan 1920-talet i Sunnanäng i Leksand där familjen Hjalme först hyrde men senare byggde sig ett hus på en köpt tomt. Anledningen till att familjen började bo i Leksand var rekommendation från doktorn som ansåg att Britta behövde luftombyte från den kärva havsvinden Norduppland. Platsen kallades Albacken och var länge ett betydelsefullt centrum för familjens somrar med cykelturer och bad och båtfärder.

Britta var en duktig simmare och en gång simmade hon över Österviken utanför Sunnanäng, c:a 2 km, med Ullas eka som följevåg förstås. Hon stoltserade med att vara den enda som gjort den simturen, men på återvägen hoppade en medföljande pojke i ekan i vattnet och simmade tillbaka. Självt kom jag just ned till stranden och undrade vad de höll på med ute på sjön.

Tillsammans med syster Ulla och två andra flickor från byn (Ragni och Gudrun Dreyfus) cyklade Britta Siljan runt en sommar. Det tog väl flera dar, och jag antar att de övernattade i hölador efter vägen.

På 1940-talet fanns väl inte så mycket att välja på om man hade ont om pengar.

En gång cyklade Britta omkull i Långbacken strax söder om Sunnanäng och slet upp en sår på knät som hon fick omlagt av mamma. En annan gång gjorde jag samma sak och slet upp en tumnagel, och då följde Britta med mig till doktorn i Leksand som tog bort nageln.

På somrarna gick flickorna och dansade på Hjortnäs dansbanor som på den tiden flyttade runt i byn. En gång i veckan var det folkdanslekar på Holen i Tällberg där de också var med. Även i hemsocknen i Norduppland dansade de på höstar och vårar före och efter skoltider. Där fanns dansbanor i olika byar dit ungdomen drogs på den tiden. Britta och Ulla gillade att dansa och det fanns många trevliga pojkar att bli uppjuden av.

I Uppsala läste Britta tyska och engelska för att bli lärare i dessa språk. Både Britta och Ulla tillhörde Gästrik-Hälsinge nation och deltog i studentlivet med stor lust. Båda var med i nationskören som hade regelbundna repetitioner och uppträdde på nationens fester.

Britta och Ulla hade syjuntor med sina vänner i vår lägenhet i Uppsala och jag fick vara med om jag ville och stoppa mina strumpor. De träffade även pojkar och tack vare mina systrar fick jag hjälp av en av dem med reguladetri som jag hade svårt att förstå.

När Britta blev klar med sina studier tog hon anställning som utrikeskorrespondent hos L. M. Eriksson i Stockholm. Jag var ny i Uppsala då och hon bjöd mig till Stockholm över en dag. Jag minns inte riktigt vad vi gjorde men antagligen var vi på Skansen. När det var dags för mig att ta tåget tillbaka till Uppsala hade hon bara fem kronor kvar i portmonnän. För dem kunde vi ta en kopp kaffe med dopp på konditori Pennfäktaren i Klarakvarteren.

Hon återkom dock snart till Uppsala och läste vidare, denna gång ryska, till en fil.mag-examen som gav henne möjlighet att få lärarjobb vid olika skolor. När hon var klar med examen sökte hon vikariat på olika håll i landet, först i Vilhelmina och sedan Vingåker och Haparanda.

Under Uppsalatiden träffade Britta sin blivande make Otto Bergström som kom från Delsbotrakten och de gifte sig i Uppsala 1949. De gjorde en bröllopsresa till England 1950. Senare gjorde de en kryssning från Venedig till Israel med mellanlandning på Famagusta på Cypern.

I väntan på att även Otto skulle få sin examen hade hon tjänst på Universitetsbiblioteket Carolina Rediviva i Uppsala.

När Otto var klar med fil.mag. fick de båda tjänst vid Hagagymnasiet i Borlänge omkring 1953. De bodde först på Bondegatan 2 men köpte villan på Svedjegatan 3 efter några år.

De byggde sig ett fritidshus i Ängskär i Norduppland i slutet av 1960-talet för att familjen skulle få närhet till havet i Brittans hemtrakter. Min fru Anita och jag var där och hälsade på emellanåt. Det såldes i början på 1990-talet när Otto fick förvärva sina föräldrars gård vid Norrboån mellan Dellensjöarna i Delsbotrakten. Britta var sedan 1970-talet även delägare i familjens sommarhus i Sunnanäng och bodde där med sin familj tidvis.

Britta var mer ressgugen än Otto och hon har genom åren gjort resor till Tyskland och Schweiz. Hon besökte gamla Sovjetunionen ett par gånger (Leningrad och Bajkalsjön). Hon reste med sin väninna på vandringar i Cornwall. Hon var med syster Ulla både till Florens i Italien och i bil till Nyslott i Finland. Hon var också till Nordnorge och Nordkap en gång tillsammans med min svägerska Kerstin. Hon och jag gjorde en liten sommartripp till goda vänner i Säffletrakten ett år och till hembygden i Norduppland har vi flera gånger färdats tillsammans.

I min ungdom var min familj ofta gäster hos Britta och Otto vid jular och födelsedagar och även sedan jag och Anita gifte oss har vi regelbundet gästat Bergströms på Svedjegatan.

Britta var familjens njutningsmänniska. Hon var den i familjen som först lade sig i solen sommardag och på våren hittade hon gårdsgården med de första solstrålarna att värma sig i. På äldre dar njöt hon gärna av fin klassisk musik och fina artister.

Ur Gösta Timons matrikel för Gästrik-Hälsinge nation 1811-1961:

Bergström, f. Hjalme, Britta Margareta, f. i Hållnäs, Upps. l. 11.4.1924. Föräldrar: distr.överlär. Johan Werner Hjalme o. Ebba Laurentia Sörling. Stud.ex. vid H.allm.lärov. i Gävle 30.5.1942. Inskr. i nat. 18.9.1942. FK 28.5.1947. FM 5.12.1948. Lärareförordn. i Vilhelmina, Vingåker och Haparanda. Bibl.bitr. vid Uppsala univ.bibl. Timlärare vid H.allm.lärov. i Borlänge. Gift i Uppsala (Domk.) 18.6.1949 med lärov.adj. FM Otto Åkesson Bergström (GH 1943) Barn: Åke Ottosson, f. i Falun 5.11.1954, Ebba Margareta, f. i Falun 27.2.1957.